

Р А З П О Р Е Ж Д А Н Е

гр. София, 19.01.2022 г.

С разпореждане на председателя на ВКС от 10.11.2021 г. е образувано т.д. № 3/2021 г. на ОСГТК, по предложение на състав на Първо гражданско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК с Определение № 60150/08.10.2021 г. по гр. д. № 3533/2020 г., с което съдебният състав е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии да постанови тълкувателно решение по правния въпрос:

Дали причинените от деликт пропуснати ползи трябва да бъдат доказани със сигурност, както трябва да бъдат доказани със сигурност пропуснатите ползи, причинени от неизпълнение на договорно задължение?

Комисията в подготвително заседание по чл.7.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, проведено на 14.01.2022 г. е констатирила следното:

По поставения за тълкуване правен въпрос е налице противоречиво произнасяне от състави на ВКС както следва:

В Решение 347/06.03.2018 г. по гр. д. № 34/2017 г. на ВКС, IV-то г.о., постановено по чл.290 ГПК е даден положителен отговор на въпроса по чл. 280, ал.1 ГПК, по който е допуснато касационно обжалване - подлежи ли на доказване настъпването на имуществена вреда в хипотезата на чл. 45 ЗЗД, съставляваща пропусната полза, както и нейният размер, или тя се предполага. Съставът на ВКС е приел, че ТР № 3/12.12.2012 г. по тълк. д. № 3/2012 г. на ОСГТК на ВКС е постановено във връзка с обезщетение за пропусната полза от неизпълнение на договорно задължение, но принципните му постановки, свързани с характера на вредата и начина на установяването ѝ, са приложими във всички случаи на имуществено увреждане. Прието е също, че в конкретния случай в противоречие с ТР № 3/12.12.2012 г. съдът е присъдил обезщетение, квалифицирано като такова за причинени имуществени вреди по чл.49 ЗЗД, чийто размер е определил по предположение за евентуална наемна цена, а не въз основа на представени по делото доказателства за валидни наемни договори с трети лица. Самият ВКС определя дължимото обезщетение за пропуснати ползи въз основа на приетата експертиза за средномесечен пазарен наем, но след като преквалифицира иска от чл. 49, вр. чл. 45 ЗЗД на иск по чл. 59 ЗЗД.

В Решение № 297 от 09.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 1202/2015 г., III г. о., постановено по чл. 290 ГПК също е прието, че при обезщетяване на пропуснати ползи в резултат на непозволено увреждане, включително за случаите на обективна отговорност, приложение намира принципът за

пълна репарация на всички преки и непосредствени вреди, но пропуснатите ползи за собственика от плодовете на унищожена вещ за бъдеще време се обезщетяват само ако ще настъпят със сигурност. Съставът на ВКС се е позовал на ТР № 3/12.12.2012 г. по тълк. д. № 3/2012 г. на ОСГТК, като е продължил с релевантните за конкретния спор мотиви за начина, по който се доказва пропуснатата полза при неправомерно увреждане, когато има установена по нормативен ред презумпция за настъпването на вредата.

В противоречие с посочените съдебни актове в Решение № 102 от 23.04.2014 г. на ВКС по гр. д. № 6423/2013 г., I г. о., постановено по чл. 290 ГПК е прието, че фактическият състав на отговорността за обезщетяване на неправомерно увреждане не предвижда други предпоставки, извън посочените във влязлото в сила решение и по-конкретно не предвижда като предпоставка собствениците да са изразили намерение и да са положили усилия да отдадат обекта под наем. Решението е постановено по правния въпрос дали основателността на претенцията с правно основание чл. 45, вр. чл. 51 ЗЗД за вреди от пропуснати ползи от невъзможността да бъде експлоатиран търговски обект в размер на средния пазарен наем за определен период от време (сбор от месечни наемни цени), е обусловен от намерението и усилията на собствениците да отдадат обекта под наем.

В Решение № 339 от 4.11.2015 г. на ВКС по гр. д. № 1520/2015 г., IV г. о. по чл. 290 ГПК се приема, че предпоставките за отговорността по чл. 45 ЗЗД включват виновно извършване от ответника на противоправно действие/отнемане на фактическа власт върху недвижим имот чрез насилие/; причиняване на вреди на ищеца, изразяващи се в лишаването му от възможността в процесния период да ползва имота; причинна връзка между противоправното поведение и вредата; установен размер на обезщетението за лишаване от ползване по предназначение на имота, изчислен на базата на средната пазарна наемна цена. Фактическият състав на отговорността за обезщетяване на неправомерно увреждане не предвижда като предпоставка ищецът да е изразил намерение и да е положил усилия да отдаде имота под наем.

С оглед на изложеното комисията приема, че по поставения за тълкуване правен въпрос е налице противоречива практика на състави на ВКС, поради което предложението за постановяване на тълкувателно решение е допустимо. Не се налага прередактиране на правния въпрос.

Предвид изложеното от Комисията и на основание т. 7.3 и т. 8.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК, ОСГТК на ВКС е необходимо тълкувателното дело да се насрочи, както и да се изпратят покани на лицата, посочени в чл. 129 ЗСВ, за депозиране на становища, като се определи в какъв срок те следва да бъдат представени.

С оглед на горното

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. НАСРОЧВАМ тълкувателно дело № 3/2021 г. на ОСГТК за 02.06.2022 г. от 14.00 ч. за открито заседание, за когато да бъдат

уведомени всички лица по чл. 129 ЗСВ, съдиите от Гражданската колегия и Търговска колегия на Върховния касационен съд, както и за закрито заседание за обсъждане и приемане на доклада на комисията по делото.

II. Да бъдат изпратени покани, като се приложат копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 60150 от 08.10.2021 г. по гр. д. № 3533/2020г. на I г.о. на ВКС, до главния прокурор, министъра на правосъдието, председателя на Висшия адвокатски съвет, омбудсмана на Република България, ръководителите на секциите по публичноправни науки и на секциите по гражданскоправни науки към Института за държавата и правото при Българската академия на науките, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“, Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Юридическия факултет на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, ръководителите на катедрите по гражданскоправни и публичноправни науки при Юридическия факултет на Университета за национално и световно стопанство, ръководителите на Катедра „Публичноправни науки и публичен мениджмънт“ и Катедра „Гражданскоправни науки“ при Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, ръководителя на Департамент „Право“ в Нов български университет, програмните координатори по публично право и по частно право към Центъра по юридически науки при Бургаския свободен университет, ръководителя на Катедра „Правни науки“ при Юридическия факултет на Варненския свободен университет, които могат да представят становища **в срок до 21.04.2022 г.**

III. Да бъдат изпратени покани, като се приложат и копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване на тълкувателното дело, от Определение № 60150 от 08.10.2021 г. по гр. д. № 3533/2020г. на I г.о. на ВКС. на ВКС до председателите на апелативните съдилища, окръжните съдилища, председателя на Софийския градски съд и на председателите на районните съдилища за изразяване на становище **в срок до 21.04.2022 г.**

IV. Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ЛОЗАН ПАНОВ –
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД**